

Dejavnost društva na zvitku papirja

Pogovor z uredniki društvenih glasil

Besedilo: Vladimir Habjan

Uredniki društvenih glasil, s katerimi smo se pogovarjali v tokratni temi meseca, pravijo, da so glavni namen izhajanja njihovih glasil informiranje članov o dejavnostih društva, ustvarjanje možnosti, da člani sporočajo svoja občutenja ob planinskih doživetjih, pa tudi zbiranje arhiva za zanamce. Zanimivo misel je podal tudi bivši urednik Planinskih odmevov, da v njihovem društvu ob pobiranju prispevka za članarino, ko hodijo od vrat do vrat, svojim članom ne želijo ne samo nečesa vzeti, pač pa tudi nekaj dati. Kaj drugega je primernejšega kot lično glasilo, ki ponuja prijetno branje o društvu, preteklih dogodkih in najavah prihodnjih?

Tudi v zadnji ideji so razlogi, da smo se v našem uredništvu odločili, da se lotimo te teme. Naši sogovorniki so povedali, da si želijo izmenjave informacij in izkušenj iz sosednjega okolja, s čimer bi lahko pripravo in izvedbo glasil dvignili na višji nivo. Tudi mi si želimo tega, predvsem pa, da bi ob tem spodbudili druga društva, ki svojih glasil še nimajo, da bi se tega oni lotili še sami. Verjamemo, da jim bo pri tem naš prispevek prišel prav.

V prostorih uredništva na Dvorakovi v Ljubljani so nas obiskali

Milena Jesenko, urednica glasila Planinski utrinki, PD Brežice, **Jože Bobovnik**, bivši urednik glasila Planinski odmevi, PD Fram, in **Andreja Konovšek Jalen**, urednica glasila Planinski popotnik, PD Šoštanj. Odgovore na naša vprašanja sta nam v pisni obliki poslala še **Žarko Rovšček**, urednik glasila Krpelj, PD Tolmin, in **Nevenka Kanduč**, urednica glasila Viharnik, PD Viharnik, nekaj pismenih odgovorov pa je poslala tudi **Katja Bobovnik**, aktualna urednica Planinskih odmevov.

Kje ste dobili idejo za izdajo društvenega glasila in kako ste prišli do imena? Kako se je glasilo razvijalo do današnjega videza?

Milena Jesenko: Glasilo Planinski utrinki je leta 1986 nastalo iz gole potrebe, da so članom na občnem zboru dali v roke nekaj pismenega. Pobudo za izdajo je dala takratna predsednica PD Brežice Marija Veble. Mislim, da mu je dala tudi ime, prva urednica pa je bila Francka Pečnik. V začetnih letih so v glasilu objavljali le poročila o delu in nekaj prispevkov članov o turah. Teksti so bili oddani v rokopisu, glasilo so razmnožili

na ciklostil, torej precej skromno. Skozi leta se je vsebina širila, se prilagajala pestrosti društvenega dela, dogodkom, času in novim tehničnim možnostim. Širil se je krog piscev, pojavile so se nove teme, s tem pa je glasilo postajalo vse bolj zanimivo za bralce.

Jože Bobovnik: V pozni jeseni leta 1991 smo začeli s pripravami na praznovanje 20-letnice delovanja društva. Ker sem bil takrat že nekaj časa aktivno vključen v njegovo delovanje, so ostali člani upravnega odbora upali podpreti kakšen moj predlog, čeprav se je na videz zdel težko uresničljiv. Eden teh je bil, da bi izdali lastno glasilo. Rečeno, storjeno in rodili so se Planinski odmevi. O imenu smo debatirali, bila sta dva predloga: ali Odmevi z gora ali Planinski odmevi. Z imenom smo želeli sporočiti, da so to odmevi z gora in naše dejavnosti.

Največja težava je bila, kako v kratkem času zbrati dovolj zanimivih člankov. Kot pobudnik in urednik glasila sem začel prosjačiti, moledovati in celo groziti, da člani upravnega odbora nekaj napišejo. Zbrali smo 13 člankov, za kar smo porabili 18 strani in temu dodali prav toliko strani reklamnih oglasov. Glasilo smo delno natisnili z računalniškim tiskalnikom, delno pa smo ga fotokopirali. Prva številka je izšla leta 1992. Nepozabni so trenutki, ko smo ob nastajanju naslednjih številk vsak po svojih močeh kopirali tekste za glasilo, jih zlagali v pravilno zaporedje in ročno vezali s sponkami le dan pred občnim zborom. Vsa glasila vključno s šesto številko so bila brez fotografij.

Naslednje prelomno leto je bilo 1998, ko smo 7. številko Odmevov prvič v celoti natisnili v tiskarni in prvič objavili tudi fotografije. V naslednjih letih je glasilo raslo tako po obsegu kot po kakovosti. Veseli predvsem to, da se število tistih, ki so pripravljeni kaj napisati in svoja doživetja deliti z ostalimi planinci, stalno povečuje. Glasilo ima po 20 letih vsebinsko zasnovo in stalni krog sodelavcev. Lahko rečem, da vemo, kaj želimo, ter kako to uresničiti in narediti.

Andreja Konovšek Jalen: Leta 1995 je nastal mladinski odsek, ki je takoj dal idejo za glasilo. Idejo za ime Planinski popotnik sta verjetno dala prva urednika Bojan Rotovnik in Matej Kortnik oz. je nastala v mladinskem odseku. V začetku je glasilo

izhajalo večkrat letno in prinašalo splošne informacije o delu v društvu in posameznih odsekih. Ker je bil v začetku to predvsem interni časopis mladinskega odseka, je bila večina prispevkov namenjena mladim oz. so jih pripravili mladinci. Tako smo objavljali predvsem vtise z mladinskih izletov, orientacijskih tekmovanj itd., nekaj pa je bilo tudi obvestil, ki so se nanašala na širše delovanje društva.

Sogovorniki so povedali, da si želijo izmenjave informacij in izkušenj iz sosednjega okolja, s čimer bi lahko pripravo in izvedbo glasil dvignili na višji nivo; z desne: Andreja Konovšek Jalen, Jože Bobovnik, Milena Jesenko, Vladimir Habjan. Foto: Irena Mušič Habjan

Sčasoma je časopis postajal vse bolj društven in tako so se ustvarjalci odločili, da bo od leta 1997 (6. številka) izhajal enkrat letno, v njem pa bodo informacije o delovanju celotnega društva in širše.

Povejte nam nekaj podatkov o glasilu: koliko številk izide na leto, koliko strani ima, kakšen je tisk, naklada, format glasila, vezava ...

Milena Jesenko: Od leta 1986 je kakovost glasila naraščala s hkratnimi tehničnimi izboljšavami in možnostmi, ki so se neverjetno hitro spreminjale. Če so bili prvi članki pisani na roko in jih je bilo treba najprej pretipkati, če se je glasilo razmnoževalo dobesedno na roke, si danes ne predstavljamo, kaj bi počeli brez računalnika. Napredek je bil zaznan zlasti po letu 2000. Od leta 2009 je glasilo v barvni tehniki. Na leto izide ena številka, in sicer do občnega zbora. Strani je od 56 do 64, format je A4, vezava z žico. Naklada jubilejne številke ob 60-letnici društva je bila 500 izvodov, drugače je 300.

Jože Bobovnik: Na leto izdamo eno številko, praviloma februarja.

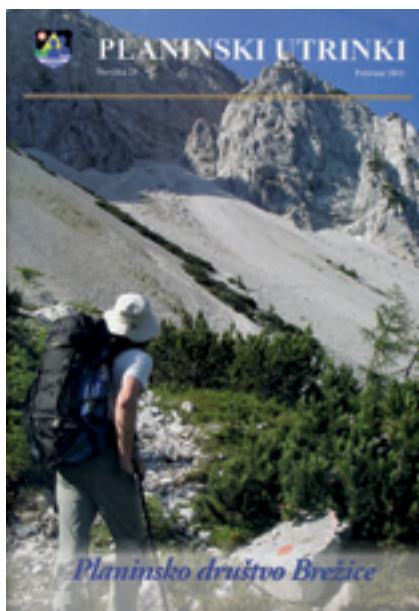
Izdali smo tudi štiri posebne številke, leta 1994 in 1999 ob organizaciji državnega tekmovanja Mladina in gore ter leta 1997 in 2002 ob 25- in 30-letnici delovanja društva. Od leta 1998 izdajamo glasilo v tiskani obliki. V začetku je bila naklada 200–300 izvodov, zadnja številka je izšla v nakladi 650 izvodov. Glasilo je zaenkrat tiskano v črno-beli tehniki z barvnimi trdimi platnicami formata

A4. Število strani se spreminja, teksta je 60–80 strani, reklamnih oglasov pa 15–20 strani. Besedilo je vedno tudi lektorirano. Za zanimivost naj povem, da imamo CIP.¹

Andreja Konovšek Jalen:

Od začetnih nekaj števil na okoli 20 straneh, ki so bile še fotokopirane, smo v letu 2000 (številka 9) prišli do prve črno-bele tiskane izdaje na 36 straneh. Natisnjenih je bilo 350 izvodov. Naslednji mejnik predstavljata leti 2003, ko smo si prvič privoščili barvne platnice, in leto 2004, ko je ob obeležitvi stoletnice društva Planinski popotnik izšel na 100 straneh v 500 izvodih. V letih 2004 in 2005 smo izdali še eno mini glasilo PD Šoštanj, imenovano Planinček. Bil je mlajši bratec Planinskega popotnika in je zaradi množice akcij ob praznovanju društva prinašalo podrobnejša obvestila med letom. Od leta 2008 Planinskega popotnika izdajamo na okoli 40–48 straneh v nakladi od 350 do 450 izvodov in je v celoti barven. V letu 2012 je izšla že 21. številka.

¹ CIP (*cataloguing-in-publication*) – kataložni zapis o publikaciji, ki ga beleži NUK.

Kaj je osnovna vsebina vašega glasila, so to programi odsekov, društva, poročila, obvestila, doživetja z gora, so to tudi strokovne vsebine ali celo pesmi?

Milena Jesenko: V osnovi so trije deli: poročila o delu v preteklem letu, t. i. literarni del in na koncu program za tekoče leto. Srednji del ima spet več vsebinskih sklopov, ki odsevajo aktualne dogodke v društvu, pogovor z zaslužnim planincem ali planinko, ekološke teme, zgodbe s pohodov v tuje gore, jubilejna srečanja, tradicionalne pohode, pesmi ... Da razbijemo monotonijo, vključimo še kake zanimivosti ali odmeve na dogajanja, ki nam jih sporočajo bralci od drugod, tudi iz prijateljskih društev. Na koncu običajno objavimo še kak zanimiv nasvet, namig za obisk (recimo Planinskega muzeja ipd.). Zadnji dve leti na zadnji platnici objavljamo stare fotografije (Pogled v preteklost), ki si jih bralci ogledujejo z velikim zanimanjem. Trudimo se biti čim bolj aktualni in zabeležiti vse, kar bo služilo kot dokument dela in časa za zgodovino društva, ki deluje v Brežicah od leta 1950.

Jože Bobovnik: Glasilo ima že nekaj let zasnovano iz štirih tematskih področij: delo društva, kjer predstavimo poročila o delu, rubrike Povsod sem hodil, povsod sem bil, Načrtujemo in vabimo ter Majhne in velike zanimivosti. Skušamo tudi predstaviti pomembnejše mejnike iz zgodovine slovenskega planinstva, prav tako strokovne članke, če najdemo primerno temo in avtorje. Velik del glasila je namenjen oglasom, da delno pokrijemo stroške.

Andreja Konovšek Jalen: Od naštetega prav vse, kar je navedeno v vprašanju, razen pesmi. Strokovne vsebine se npr. tičejo predstavitev planinske literature, ki je bila izdana v preteklem letu. Redni dopisniki so tudi člani Naravovarstvene zveze Smrekovec.

Kakšen je namen izdajanja društvenega glasila in komu je glasilo namenjeno, članom ali še komu drugemu?

Milena Jesenko: Namen je dokumentacijski, hkrati pa dajemo možnost tistim, ki želijo in znajo pisati, da objavijo svoja doživetja, občutenja, razmišljanja. Možnost pa je dana tudi fotografom. Glasilo je namenjeno članom, prijateljskim društvom, sponzorjem in občini, pošiljamo ga tudi v NUK in seveda v občinsko knjižnico.

Jože Bobovnik: Namen je informirati člane o delu društva,

predstaviti načrtovane aktivnosti in posredovati informacije, ki so pomembne za člane. Ne nazadnje je pobiralcem članarine lažje potrkati na vrata, če s seboj poleg članskih znamkic prinašajo tudi društveno glasilo. Prvenstveno je namenjeno članom društva, ki ga prejmejo brezplačno ob plačilu članarine. Izvod prejmejo vsi sponzorji (oglaševalci v glasilu, darovalci za srečelov), razdelimo ga tudi med društva v kraju, drugim planinskim društvom ...

Andreja Konovšek Jalen: Planinski popotnik je v tem času res postal društveno glasilo, ki ga v začetku leta vsi z veseljem pričakujemo, torej neka stalnica društva. Je način obveščanja za člane in vse ostale, ki spremljajo naše delo, hkrati pa predstavlja bogat arhiv delovanja društva v posameznem letu, čeprav se tega morda ne zavedamo vedno. Z glasilom o našem delu veliko izvejo tudi predstavniki

širše družbene skupnosti v občini in izven nje. Poleg članov društva ga prejmejo tudi sosednja planinska društva v okviru Meddruštvenega odbora, nekatere knjižnice, šole, kjer imamo podmladek, PZS in druge inštitucije ter posamezniki, ki na kakršenkoli način sodelujejo ali so povezani z društvom.

Kdo ureja glasilo in koliko ljudi pri tem sodeluje?

Milena Jesenko: Imamo petčlanski uredniški odbor, kjer so vloge razdeljene na tehnično pomoč, izbor fotografij in finančna opravila. V praksi pa je tako, da največ dela ostane za urednico, ki je hkrati tudi lektorica, in za finančnika. Mesec trdega dela!

Jože Bobovnik: Do leta 2008 sem za urejanje skrbel sam ob pomoči in sodelovanju žene Vlaste in Brigite Vabič. Zdaj to nalogo opravlja hčera Katja Bobovnik. Naloga urednika je, da pozove vodje odsekov in ostale, kaj morajo napisati.

Andreja Konovšek Jalen:

V začetku je bil uredniški odbor, a se je izkazalo, da je lažje, če nas je manj. Potem sva bila dva, zdaj sem sama. Moje glavno delo je, da pozovem pisce, da naročim prispevke, iščem teme ali avtorje.

Kako poteka priprava številke? Kako zbirate prispevke, kdo jih piše? Ste odvisni od naključnih piscev ali prispevke tudi naročite? Ali imate dovolj ali premalo gradiva? Kako je s fotografijami?

Milena Jesenko: Zbiranje prispevkov traja običajno dolgo, a nam jih ne primanjkuje. Prispevke tudi naročam, s pisci pa se dogovorim za okvirno temo in dam še kak napotek. Ravno takšni prispevki dvigujejo kakovost glasila in še

posebej pritegnejo bralce. Običajno so ti avtorji v okolju že prepoznavni in uveljavljeni s svojim delom na različnih področjih (kultura, ekologija, šport). Ko je opravljen računalniški prelom, so potrebne še ure in ure skupnega dela z oblikovalcem, da je končni izdelek tak, kot sem si zamislila. Fotografije izbirajo vsi člani uredniškega odbora, včasih pa tudi sama. Zgodi se, da dobro fotografijo k članku dobimo ali odkrijemo na kakem CD-ju prepozno, za kar nam je močno žal. Pri izboru nas vodi misel na ilustrativnost opisanega dogodka, a tudi želja, objaviti fotografije narave, ki izstopajo iz okvira amaterske fotografije za domači album. Moram se pohvaliti, da imamo kar nekaj odličnih ljubiteljskih fotografov, ki radi sodelujejo z nami.

Jože Bobovnik: V začetku septembra urednica s pomočjo e-pošte pozove člane, da ji sporočijo, kaj bodo napisali za glasilo. Prispevke o delu društva pišejo vodje posameznih aktivnosti in odsekov, o vtisih z naših akcij pa predvsem naši člani, udeleženci akcij. Za rubriko Načrtujemo so zadolženi v glavnem vodniki, Majhne in velike zanimivosti pa so priložnost za vse člane. Če nam uspe, poiščemo avtorje tudi izven društva, naredimo kakšen intervju ali pa odkrijemo kak zanimiv članek v drugih medijih in se dogovorimo za objavo. Gradiva za glasilo je prej premalo kot preveč. Največja težava je, ker se vsi avtorji ne držijo dogovorjenih terminov in pogosto zamujajo z oddajo člankov. Trudimo se objaviti veliko fotografij, kajti ljudje najprej gledajo, šele potem berejo. Praviloma naj bi slikovno gradivo priložil avtor članka. Če pa ga nima ali ga ne priloži, ga skušamo najti v arhivih

članov, predvsem vodnikov. Občasno uporabimo tudi fotografije, objavljene na spletu.

Andreja Konovšek Jalen:

Nabiranje člankov se začne proti koncu leta. Trudimo se, da so v vsaki številki predstavljene vse sekcije in vsi odseki. Pri njih gre v bistvu za letno poročilo in predstavitev, kaj bodo počeli v letu, ki prihaja. Nekaj prispevkov občasno pripravijo tudi druga društva ali posamezniki, s katerimi sodelujemo (npr. Naravovarstvena zveza Smrekovec). Vsakega prispevka smo veseli, naročenih pa ni veliko. Prispevke prejmem elektronsko, nekaj pa jih je še v pisni obliki. Ko so zbrani, gredo v lekturo. Lektorirane razvrstim po vrstnem redu in dodam fotografije. Te večino prispevajo avtorji prispevkov, pa tudi drugi člani. Delni izbor fotografij potem naredi še oblikovalec, pač glede na kvaliteto fotografije in razpoložljivi prostor.

Kje ste dobili uredniške izkušnje? Kakšna tovrstna znanja imate in kakšna bi vam prišla prav? Ali mlade uredniško delo zanima?

Milena Jesenko: Sem samouk in se močno zavedam, da mi manjka znanja, zelo ga pogrešam in bi se z veseljem vključila v kakršnokoli izobraževanje. Spremljam druge revije in se zgledujem po mnogih, predvsem po Planinskem vestniku, ki mi je v marsičem vzor. V zadnjem času mi pomaga sodelovanje z urednico revije nekega drugega društva, ki jo lektoriram, in to mi lajša delo. Sama si ne predstavljam urejanja, če ne bi bila članica planinskega društva, torej aktivno vključena v dogajanja v društvu. Mladih piscev je daleč premalo, mislim, da bi jih morale

GORE

PLANINSKO DRUŠTVO
CRNOMELJ

GORSKI POPOTNIK
Glasilo planinskega društva INTEGRAL LUBLJANA

LETO XXIV/3 VINOVARNIK / 2004

Pod
Prisotnikom

spodbujati mentorice planinskih skupin na šolah. Tudi ne vem za nikogar, ki bi želel opravljati delo urednika. Najbrž se bo treba odločiti za interni razpis – mogoče pa je kdo, ki ga sami ne vidimo, bi pa rad to delal. Mislim, da bo najtežje najti

ljudi, ki bi bili voljni delati samo za "hvala lepa", saj ni pričakovati, da bi društvo zoboglo plačevati to delo.

Katja Bobovnik: Preden sem začela urejati društveno glasilo, sem sodelovala pri različnih revijah in šolskih časopisih – v osnovni šoli,

pa potem v srednji šoli pri enem aktivnejših srednješolskih časopisov v Sloveniji (Borec). Na fakulteti sem se pridružila ekipi, ki je pripravljala revijo študentskega društva (Panika) in bila ves čas študija članica uredniškega odbora. Moja znanja so tako bila

Viharnik, glasilo PD Viharnik

Viharnik izhaja od leta 1975. Najprej je pri društvu izhajal Informator na eni ali dveh straneh, in sicer po potrebi, mesečno ali dvomesečno. Vmes je doživel različne vzpone in padce. Pred približno dvajsetimi leti se je glasilo preimenovalo v Viharnik (po imenu društva) in izhajalo v povprečju petkrat ali šestkrat letno, v zadnjih šestih letih pa zaradi racionalizacije stroškov štirikrat letno. Prva številka je namenjena izključno objavi gradiva za sklic občnega zbora, ostale tri pa poročajo o dogodkih v društvih za pretekla štirimesečna obdobja.

Vsaka številka ima v povprečju 20 strani in je v zadnjih letih barvna. Naklada je 180 izvodov. Format glasila je A4. Vezava je mehka. Imamo tudi elektronsko verzijo, ki jo objavimo na spletni strani društva. Urednica glasila zadnjih šest let sem Nevenka Kanduč, ki ga tudi oblikujem, lektorira pa ga članica društva. Tiska ga državna pravna oseba.

Z glasilom svoje člane seznanjamo o delu društva oz. upravnega odbora in drugih društvenih teles, glavnina pa je posvečena prispevkom članov o opravljenih izletih. S tem želimo spodbuditi čim večjo udeležbo na njih. Glasilo v tiskani obliki je namenjeno samo našim članom, ker pa je objavljeno tudi na spletnih straneh društva, je dana možnost tudi drugim zainteresiranim, da vidijo program naših izletov, dobijo vtis o našem delovanju in se nam pridružijo.

Formalno obstaja uredniški odbor s štirimi člani: urednico, dvema članoma in lektorico, dejansko pa glasilo urejava dve, urednica in lektorica. Ko sem prevzela nalogo urednice, nisem imela s to dejavnostjo še nobenih izkušenj. Nalogo sem prevzela kot dolžnost, da nekaj svojega prostega časa posvetim

društvu. Ker gre za ljubiteljski odnos, doslej nisem razmišljala o potrebnem strokovnem znanju.

Delo pri oblikovanju posamezne številke poteka kontinuirano. Tako ko dobim prispevek, informacijo ipd., jo vnesem v osnutek nove številke glasila. Gradiva običajno ni preveč, zato selekcija ni potrebna. Informacije o delu upravnega odbora in drugih teles društva pišem jaz, prispevke o opravljenih izletih pa udeleženci, seveda z veliko spodbude in prošnji, da svoja doživetja in vtise napišejo in mi jih posredujejo. Spodbujam tudi člane, naj pošljejo kakšno zanimivo fotografijo z lastnih izletov, ki jih je treba opremiti le z nekaj stavki. Naročeni prispevkov ni, vedno pa objavimo vse prispevke. Če se zaradi načina tiskanja (uporabljamo format papirja A3) pojavi dodaten prostor, v posamezne prispevke vključim dodatne fotografije. Določene skupinske fotografije povečam na celotno stran, vedno pa imam na zalogi tudi kakšno zanimivo fotografijo, šalo ipd., ki jo objavim v takšnih primerih.

V prvi številki glasila objavimo program izletov in drugih aktivnosti vseh odsekov društva za tekoče leto. V naslednjih treh številkah programov ne objavljamo več, pač pa le poročamo o opravljenih izletih, nalogah, aktivnostih itd. V vsakem glasilu seznanjamo člane o pomembnejših sklepih upravnega odbora društva, posredujemo pa tudi druge informacije, ki so pomembne za naše člane. Trenutno ni strokovnih člankov, so pa v preteklosti bili, in sicer glede pravilne prehrane v gorah, o izbiri prave obleke in obutve ipd. Člane spodbujamo, da prispevajo tudi druge vsebine, ne samo glede planinskih izletov, zato objavimo tudi pesmice, če nam jih pošljejo. Pisec prispevka običajno pošlje tudi fotografije. Njihov izbor naredim jaz glede na dolžino in vsebino prispevka. Če pisec nima

fotografij, zanje zaprosim vodnika ali drugega udeleženca izleta.

Posebnih težav pri urejanju ni, razen izjem, npr. ko član napove prispevek, pa ga ne posreduje pravočasno, kar lahko vpliva na to, da glasilo izide nekaj dni kasneje, kot bi sicer. Kar se tiče stika z bralci, mi največkrat povedo svoje mnenje osebno ali na skupnem izletu. Večinoma so zadovoljni, povedo pa tudi določene predloge glede vsebine in slikovnega gradiva. Vedno jim prislunhnem, saj me opozorijo na stvari, na katere sama nisem bila pozorna ali nisem pomislila.

Podpora društva je pozitivna. Člani delovnih teles tudi sami podajo predloge, kaj bi bilo treba v glasilo objaviti, in včasih tudi sami prispevajo članke. Stroške izdajanja glasila nam je doslej uspelo kriti iz sredstev društva – članarine. Najvišji strošek je poština, drugi stroški so manjši. Za distribucijo skrbi tajnica. Natisnjeno glasilo prevzema v tiskarni in ga po pošti pošlje vsem članom.

Želje za prihodnost so: razširitev glasila tudi s članki osebnejše narave, predstavitev posameznega člana – planinca ob osebnem jubileju, predstavitev njihovih zanimivih hobijev, dosežkov ipd.

Nevenka Kanduč

predvsem s področja pisanja člankov in njihovega urejanja. Bi pa seveda prišla prav vsa znanja, ki se tičejo izboljšanja vsebinske in oblikovne podobe glasila – recimo možnost, da kak strokovnjak pogleda naše glasilo in pove, kje vidi možnost izboljšav.

Andreja Konovšek Jalen:

S prejšnjim urednikom sem začela sodelovati, ker me je to delo pritegnilo in zanimalo. Izkušenj nisem imela, pridobila sem jih sproti – z vsako novo številko. Današnja debata mi je všeč, je dobra izkušnja, tako dobiš dobre ideje.

Pred desetimi leti je Mladinska komisija organizirala seminar za urednike društvenih glasil. Bi vam tak seminar prišel prav, bi se ga udeležili?

Milena Jesenko: Bil bi zelo dobrodošel, tudi zato, da bi dobil urednik malo samozavesti. Vsako znanje je koristno.

Krpelj, glasilo PD Tolmin

Krpelj izhaja od leta 2000. Letno izideta ena do dve številki na 48 straneh, v črno-beli izvedbi in z barvnim ovitkom v formatu A5. Naklada je bila na začetku 400, danes je zaradi ugodnega odziva članstva 700 izvodov. Elektronska verzija je objavljena na spletni strani društva. Besedila so lektorirana. Do zdaj je izšlo 17 številok na skupno 808 straneh. Krpelj je ime dobil po ilegalnem medvojnem Planinskem klubu, namenjen je informiranju članov PD Tolmin, preko njega pa veliko o našem delu izvejo tudi predstavniki širše družbene skupnosti v občini in izven nje. Poleg članov društva ga prejmejo tudi sosednja planinska društva v okviru MDO Posočja, nekatere knjižnice (Tolmin, Nova Gorica), šole in vrtci, kjer imamo podmladek, Tolminski muzej, PZS in druge ustanove ter posamezniki, ki karkoli sodelujejo ali so povezani z društvom. Krpelj ureja tričlanski uredniški odbor. Moje uredniške izkušnje izhajajo iz dolgoletnega publicističnega in uredniškega dela, prav pa bi mi prišla dodatna znanja s področja oblikovanja. Zaenkrat nisem zaznal, da bi koga v društvu posebej zanimalo urednikovanje v celoti, torej združeno v eni osebi.

Kot glavni urednik prejemam različne prispevke za aktualno številko, večinoma po elektronski pošti, pa tudi v klasični pisni obliki. Po potrebi jih jezikovno, po presoji tudi vsebinsko prečistim in razvrščam glede na to, katero temo želimo v posamezni številki najbolj poudariti in ji dati prednost. Največkrat so to različne obletnice posameznih odsekov društva ali drugi pomembnejši dogodki, ki označujejo tekoče leto. Prispevke večinoma pišejo člani društva in uredniškega odbora, občasno pa tudi zunanji sodelavci. Vsi sotrudniki društva

niso enako spretni pisci, zato določene teme včasih predstavimo prek povzetkov razgovora z njimi. Pri urejanju glasila smo za bolj doživljajske članke odvisni od naključnih piscev in njihovega navdiha, večina prispevkov pa je naročenih, saj skušamo prikazati delo čim več društvenih odsekov.

Glasilo je gotovo najlepše ogledalo društva, kjer je delo preko številnih odsekov zelo razvejano. Največkrat je treba kar precej spodbujati potencialne pisce, da o delu odsekov kaj napišejo. Pri tem je potrebno tudi izdatno spodbujanje predsednice društva. Gradiva praviloma primanjkuje, vsaj takrat, v drugi polovici leta, ko naj bi glasilo po ustaljeni navadi izšlo. Včasih se tisk prav zaradi tega premakne že v začetek naslednjega koledarskega leta. Društvo spada med zelo dejavna in uspešnejša v regiji, ko pa je treba kakšno dejavnost ali akcijo predstaviti v našem glasilu ali kje drugje, pero glavnih akterjev le težko steče. Včasih smo že škodljivo preskromni. V zgodovini glasila smo imeli bolj ali manj bogato bero, od ene do treh številki letno, odvisno od aktualnih dogajanj in različnih dogodkov, pomembnih za zgodovino društva.

Vsebinska glasila je raznovrstna. Ker večinoma izide ob koncu koledarskega leta za tekoče leto, objavljanje programov odsekov ali društva v celoti ni smiselno. Do letnega občnega zbora društva, ko navadno predstavimo program dela za naprej, pa je običajno vsaj še dva do tri mesece. Slikovno gradivo prihaja največkrat po elektronski pošti kot priloga člankov (če je avtor obenem tudi fotograf) ali posebej, s pritegnitvijo drugih avtorjev. Kot glavni urednik izbiram fotografije glede na tehnično kakovost, sporočilnost, povezanost z obravnavano temo, nazornost ipd. Umetniški kriterij je težje upoštevati, saj glede na format glasila

slikovne priloge služijo predvsem kot osnovno ilustrativno dopolnilo člankom.

Pridobivanje piscev in njihov odziv največkrat krojita tudi čas, ko je vse skupaj nared za tisk. Stik z bralci je večinoma neposreden, ob raznih srečanjih, akcijah, na občnem zboru ipd. Takrat je slišati kakšno spodbudno oceno. Podpora društva je skoraj stodontna, saj je praviloma (le dvakrat so tisk podprli sponzorji) edini finančni podpornik. Distribucija za bližnje člane poteka z direktno dostavo na njihove hišne naslove ali z osebno izročitvijo, za bolj oddaljene pa preko pošte. Glasilo dobijo brezplačno vsi člani.

Seveda slej ko prej še velja staro pravilo, da je muzike toliko, kolikor je denarja. Če bi ga imeli na razpolago več, bi gotovo lahko še izboljšali obliko (npr. spremenili format, vključili barvne fotografije) ter izdajali glasilo pogostejše, vsaj dve številki letno. Radi bi pridobili tudi več občasnih ali enega stalnega sponzorja. Sicer pa naše glasilo lepo izpolnjuje svoje poslanstvo, ki ga lahko strnemo v rek "pišem, torej sem". Brez našega Krplja bi namreč marsikdo o sicer zelo bogati dejavnosti PD Tolmin vedel precej manj.

Žarko Rovšček

Jože Bobovnik: Seminar na to temo bi bil koristen. Veliko društev izda zbornike ob okroglih obletnicah, zato bi bil napotek, kaj je gradivo, ki se naj zbira, da bi ostalo shranjeno, dobrodošel. Ker nimamo pravega znanja, ne vemo, kaj delamo napačno. Na seminarju bi se tudi pogovorili s kolegi, take informacije so vedno dobrodošle.

Andreja Konovšek Jalen: Ljudje si ne predstavljajo, da je zadaj veliko ur dela, čeprav je naše glasilo le drobna knjižica. Tak seminar bi z veseljem obiskala.

Bi lahko rekli, da imate v glasilu uredniško politiko?

Milena Jesenko: Malo se posvetujem in pobaram kolege, kako bi oblikovali vsebino številke. Praviloma se strinjajo s tem, kar predlagam, to pa pomeni, da ni novih, svežih idej. Čutim, da sem že precej izčrpala svoje znanje, voljo pa še imam ...

Jože Bobovnik: Urednik je glavni. V društvu delamo vsi, sporov ni. Do tega, da kak članek ne bi bil objavljen, ne prihaja, ker jih je enostavno premalo. Malo jih predelamo, da jih dvignemo na višji nivo.

Milena Jesenko: Da niso na nivoju osnovnošolskega spisa ...

Andreja Konovšek Jalen: Pogosto se sprašujem, ali spreminjati besedilo ali ne. Je to poseg v avtorsko delo? Naj to izvedem v dogovoru z avtorjem? Večinoma v besedilo ne posegam, pač naj se vidi avtorjev stil.

Milena Jesenko: Včasih se da z majhnimi posegi besedilo precej izboljšati. Če se lotim večjih posegov, dam prispevek avtorizirati. Brez dovoljenja tega ne počnem. Do zdaj se mi še ni zgodilo, da ne bi dovolili. Ohranjam pa značilnosti avtorjevega sloga, tudi kake izraze, ki niso povsem v skladu s slovnico, pustim.

S kakšnimi težavami se običajno srečujete pri izdajanju glasila? Kot vidim, ponekod težko dobite prispevke.

Milena Jesenko: Uredniško delo opravljam z veseljem. Ker sem upokojena, tudi čas ni taka ovira. Je pa pred izidom vedno nervoza, kar je čisto normalno. Pridobivanje prispevkov ni problem, pozovemo jih kar po elektronski pošti in kapljajo. Objavimo vse, nič ne zavrnamo, saj ljudje pišejo z veseljem in se objave veselijo.

Jože Bobovnik: Kar zahtevna naloga je zbrati zadostno število kakovostnih člankov, največja težava

pa je v tem, da se nekateri avtorji ne držijo dogovorjenih rokov za oddajo člankov in smo potem pri nadaljnjem urejanju glasila v časovni stiski.

Katja Bobovnik: Problem je tudi, da mnogi avtorji ne priložijo slik in podnapisov k člankom, kar seveda zahteva precej dodatnega dela. Prav tako vsi članki niso na želenem kakovostnem nivoju in zato zahtevajo veliko popravkov, najprej urednikov, nato še lektorice. Težko tudi pridobimo nove avtorje, večinoma se precej ponavljajo iz leta v leto. Največ člankov je tako od vodnikov in članov upravnega odbora društva.

Andreja Konovšek Jalen: Največja težava je pridobivanje prispevkov. Všeč mi je, ko je Milena rekla, da prispevki kapljajo. Zelo bi bila vesela, če bi bila nevihta in bi jih prejela prej. Če in kadar se pisci odzovejo, je navadno precej pozno, kar zavleče priprave na tisk. Druga – še večja težava pa je pridobivanje sredstev.

Kakšen stik imate z bralci? Kako dobite povratne informacije?

Milena Jesenko: Kritik ne dobimo, čeprav bi bile koristne, ker bi bile napotek za izboljšave. Ljudje radi berejo in se radi vidijo na slikah. Mislim, da je ena od prednosti prostovoljnega dela, da nismo pod pritiskom profesionalizma. Mislim, da prav to ljubiteljsko delo bralci cenijo in so radodarni s pohvalami. To nam sporočajo neposredno na občnem zboru, ko dobijo novo številko, pa po e-pošti in SMS-sporočilih. Tu in tam dobimo tudi na roke napisano pohvalo. K rasti glasila bi pa seveda prispevale sugestije bralcev.

Jože Bobovnik: Kakšnih anket doslej nismo opravljali, tako da gre predvsem za neposredne odgovore. Čeprav člane stalno pozivamo, konkretnih predlogov nismo dobili. Opažamo, da so jim najzanimivejši slikovno gradivo, vtisi z naših akcij, predstavitev načrtovanih akcij ter strokovni članki.

Andreja Konovšek Jalen: Stik je večinoma neposreden (srečanja, akcije, izleti, na občnem zboru). Vsekakor pa povratna informacija pride tudi s kakšnim telefonskim klicem, SMS-jem ali v obliki e-pošte, potem ko številka izide.

Kako pokrivata stroške izdaje?

Milena Jesenko: Plačujemo samo računalniško oblikovanje in tisk. V večji meri nam pri tem pomaga Občina Brežice, ki nam dodeli denar

po razpisu, na katerega se društvo prijavi vsako leto. Del sredstev nam namenijo donatorji in sponzorji, slabo tretjino pa pokrijemo iz lastnih sredstev, torej iz članarine.

Jože Bobovnik: Približno polovico do dve tretjini stroškov pokrijemo s sponzorskimi sredstvi (objava oglasov v glasilu), manjkajoči delež zagotovimo iz sredstev društva. Nihče od avtorjev člankov in fotografij ne prejme honorarja, prav tako vsa ostala dela do oblikovanja opravimo člani društva prostovoljno. Tudi kadar iščemo zunanje avtorje, se dogovorimo za možnost brezplačne objave prispevkov in fotografij. Občasno smo lektoriranje morali plačati, včasih pa nam to naredijo brezplačno.

Andreja Konovšek Jalen: Celotne stroške izdaje krije društvo razen pošiljanja, kar nam plača Občina Šoštanj. Precej smo se trudili z oglasi, a ni šlo. V teh časih so vsi naveličani prošnji za donacije in sponzorstva in tako se največkrat zgodi, da največji del stroškov krije kar društvo. Avtorji seveda niso plačani, lekturo pa opravi naša članica.

Kako poteka distribucija glasila?

Milena Jesenko: Na občnem zboru, osebno in po pošti.

Jože Bobovnik: Glasilo našim članom in sponzorjem razdelimo osebno, da ni stroškov poštne.

Andreja Konovšek Jalen: Glasilo dobijo brezplačno vsi člani. Dostava poteka s pošto. Nekaj številčk dostavimo osebno oz. na raznih srečanjih itd.

Ali imate elektronsko verzijo glasila?

Če da, kje je objavljeno? Ga pošiljate članom po elektronski pošti?

Milena Jesenko: Elektronsko obliko imamo, a je ne uporabljamo.

Jože Bobovnik: Na društveni spletni strani imamo objavljeno elektronsko verzijo glasila od leta 2003, načrtujemo pa tudi objavo ostalih številčk. Načrtujemo skeniranje in objavo starejših številčk tako, kot ste to izvedli pri Planinskem vestniku. Starejša gradiva so morda še zanimivejša, ker so nastajala v nekem drugem času. Pošiljanje elektronske revije je odlična ideja, saj mladi to vedno bolj uporabljajo.

Andreja Konovšek Jalen: Elektronska verzija je objavljena na spletni strani društva. Obvestilo o izidu s povezavo na strani pošiljamo članom po elektronski pošti.

Kaj bi še spremenili in izboljšali v prihodnje?

Milena Jesenko: Vizije, ki bi v prihodnje pomenila kako večjo spremembo v smislu vsebinske in oblikovne prenove glasila, nimamo, ravnamo se po aktualnem času in finančnih možnostih. Ob izidu številke uredniški odbor zazna pomanjkljivosti, ki jih skuša odpraviti ob naslednji številki. Sama sproti beležim dogodke, ki naj bi našli mesto v glasilu. Tudi na tej okrogli mizi sem dobila nekaj idej za vsebinsko nadgradnjo. Si pa želim še več dobrih piscev, saj zanimivi in slogovno dobri prispevki pritegnejo bralce. Če petnajstkrat bereš, kako gre nekdo na Triglav, se tudi tega naveličaš ...

Katja Bobovnik: Predvsem bi bilo dobro, če bi pritegnili k pisanju člankov čim več članov društva, da se ne bi vsako leto ponavljali isti avtorji. Poleg tega bi želela izboljšati kvaliteto prispevkov. Tu pa je težava, da nimamo na voljo toliko prispevkov, da bi lahko med njimi izbirali, prav tako ni najboljša motivacija, če nekomu članek zavrneš. Vesela bi bila tudi prispevkov in intervjujev s kakšnimi planinskimi in alpinističnimi legendami.

Jože Bobovnik: Razmišljamo o barvni verziji, je pa to povezano s stroški. Žal nimamo podatka o tem, ali bi se lahko prijavi na javne razpise za sredstva, ali sploh lahko kandidiramo. Morda bi se to lahko izvedlo preko Planinske zveze.

Andreja Konovšek Jalen: Trenutno ostaja le še ena želja – pridobiti čim več novih piscev prispevkov in sodelavcev. Tudi zato, da nam novih idej in energije ne bi nikoli zmanjkalo. Če bi imeli na razpolago več denarja, bi lahko še marsikaj izboljšali. Pri pripravi oz. realizaciji idej se vedno ustavi pri financah. Že za plačilo tiska ali oblikovalca bi bilo krasno imeti kakšnega sponzorja. Tako pa delamo vse na minimumu. PZS bi lahko imela kakšen razpis za društvena glasila, kjer bi lahko kandidirali za kakšen dodaten evro.

Vidite kje možno sodelovanje z uredništvom Planinskega vestnika?

Jože Bobovnik: Prva oblika sodelovanja bi lahko bila, da bi kakšen članek iz našega glasila objavili tudi v Vestniku in seveda obratno, da bi lahko kakšen članek iz Vestnika objavili tudi v našem glasilu. ●